

Memoriu de activitate

Cosmin-Alexandru Soare-Filatov - doctorand în cotutelă internațională, Universitatea din București, Facultatea de Drept, și Université de Lille, École Doctorale Sciences Juridiques, Politiques et de Gestion (SJPG-74)

Coordonatori - Prof. univ. dr. VERGINIA VEDINAȘ, Conf. univ. dr. STÉPHANE GUÉRARD

I. Introducere

Prezentul memoriu este întocmit în vederea susținerii publice a tezei de doctorat și urmărește să evidențieze evoluția preocupărilor științifice, academice și profesionale care au condus la elaborarea cercetării doctorale, precum și modul în care acestea s-au influențat reciproc în configurarea unui parcurs orientat către dreptul public, dreptul european și protecția patrimoniului cultural.

Obiectivul memoriului este acela de a explica evoluția unei direcții de cercetare și de a evidenția relația dintre experiența profesională, activitatea universitară și cercetarea științifică, pornind de la convingerea că dezvoltarea cunoașterii juridice se realizează printr-un dialog permanent între doctrină, jurisprudență, practica instituțională și realitățile sociale pe care dreptul este chemat să le reglementeze.

Alegerea temei de doctorat – La protection juridique du patrimoine culturel mobilier : genèse, évolution et perspectives en droit roumain, français et européen – reprezintă rezultatul firesc al acestei evoluții. Protecția juridică a patrimoniului cultural mobil constituie un domeniu aflat la intersecția mai multor ramuri ale dreptului, în care se întâlnesc exigențele dreptului administrativ, ale dreptului civil, ale dreptului penal, ale dreptului internațional și ale dreptului Uniunii Europene. Complexitatea acestor interacțiuni impune o abordare interdisciplinară și comparativă, orientată atât spre analiza evoluției instituțiilor juridice, cât și spre identificarea unor soluții capabile să răspundă provocărilor contemporane privind conservarea și circulația bunurilor culturale.

Desfășurarea studiilor doctorale în regim de cotutelă internațională între Universitatea din București și Université de Lille a oferit cadrul necesar unei cercetări dezvoltate în contact direct cu două tradiții juridice care împărtășesc aceleași rădăcini continentale, dar care au cunoscut evoluții instituționale și doctrinare distincte. Această experiență a permis aprofundarea metodologiei dreptului comparat și integrarea într-un dialog academic european, valorificând contribuțiile doctrinei române și franceze, precum și evoluțiile jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene și ale Curții Europene a Drepturilor Omului.

În același timp, cercetarea doctorală s-a dezvoltat în paralel cu exercitarea profesiei de avocat, cu activitatea didactică universitară și cu responsabilitățile asumate ulterior în cadrul

Administrației Prezidențiale. Aceste experiențe au reprezentat etape succesive ale unui parcurs profesional și contexte complementare în care întrebările teoretice și problemele practice s-au alimentat reciproc. Litigiile, procesul de elaborare și interpretare a normelor juridice, activitatea de analiză constituțională și dialogul cu mediul universitar mi-au oferit perspective diferite asupra aceluiași mecanism juridic, contribuind la consolidarea unei abordări integrate asupra dreptului public și asupra rolului instituțiilor în protejarea interesului general.

Din această perspectivă, cercetarea doctorală reprezintă expresia unei preocupări constante pentru studiul instituțiilor juridice și pentru identificarea unor soluții capabile să răspundă exigențelor unei societăți aflate într-o continuă transformare. Publicațiile științifice, activitatea didactică, participarea la conferințe și implicarea în proiecte instituționale au constituit, fiecare în felul său, oportunități de verificare, aprofundare și dezvoltare a ideilor formulate în cadrul tezei, confirmând caracterul dinamic al cercetării și necesitatea unui dialog permanent între mediul academic și practica juridică.

În consecință, prezentul memoriu propune o analiză a evoluției acestui parcurs din perspectiva formării unei direcții de cercetare, evidențiind modul în care experiența profesională, activitatea universitară și cercetarea științifică au contribuit, împreună, la dezvoltarea unei perspective asupra dreptului întemeiate pe rigoare metodologică, deschidere comparativă și interes pentru consolidarea instituțiilor statului de drept.

II. Formarea academică și alegerea temei doctorale

Interesul pentru dreptul public și pentru mecanismele juridice de organizare și funcționare a autorităților statului s-a conturat încă din perioada studiilor universitare, fiind consolidat ulterior prin activitatea profesională și universitară. Formarea juridică dobândită în cadrul Facultății de Drept a Universității din București a oferit fundamentul teoretic necesar înțelegerii instituțiilor fundamentale ale dreptului, precum și dezvoltării unei abordări metodologice bazate pe rigoare, analiză critică și raportarea constantă la evoluțiile legislative și jurisprudențiale.

În acest context, continuarea studiilor prin programul de doctorat a reprezentat o opțiune firească, determinată de dorința aprofundării unei problematice juridice complexe și insuficient explorate în doctrina română. Alegerea temei dedicate protecției juridice a patrimoniului cultural mobil a avut la bază interesul pentru modul în care dreptul răspunde necesității conservării unor valori aparținând patrimoniului național și european, într-un domeniu caracterizat prin interferența dintre dreptul administrativ, dreptul civil, dreptul penal, dreptul internațional și dreptul Uniunii Europene.

Complexitatea acestei teme a impus adoptarea unei metodologii de cercetare care să depășească analiza exclusivă a dreptului intern. Din acest motiv, desfășurarea studiilor doctorale în regim de cotutelă internațională între Universitatea din București și Université de Lille a reprezentat o oportunitate de integrare a cercetării într-un cadru academic european și de valorificare a avantajelor dreptului comparat. Contactul direct cu doctrina și practica juridică franceză a

permis analiza critică a soluțiilor legislative și jurisprudențiale dezvoltate într-un sistem de drept care a exercitat o influență semnificativă asupra evoluției dreptului român, oferind în același timp instrumentele necesare formulării unor observații și propuneri adaptate particularităților cadrului normativ național.

Elaborarea tezei a presupus analiza unui volum considerabil de legislație, doctrină și jurisprudență română, franceză și europeană, precum și a principalelor instrumente juridice internaționale privind protecția patrimoniului cultural. Cercetarea a urmărit nu doar prezentarea evoluției reglementărilor existente, ci și identificarea unor direcții de dezvoltare a cadrului normativ și instituțional, pornind de la experiența comparată a celor două sisteme de drept și de la exigențele generate de integrarea europeană și de cooperarea internațională în domeniul patrimoniului cultural.

Pe parcursul studiilor doctorale, activitatea de cercetare s-a desfășurat în paralel cu exercitarea profesiei de avocat, cu activitatea didactică universitară și, ulterior, cu responsabilitățile asumate în cadrul unei autorități publice centrale. Această suprapunere a favorizat o permanentă confruntare între reflecția teoretică și realitățile aplicării dreptului, contribuind la dezvoltarea unei perspective integrate asupra instituțiilor juridice și la consolidarea unei metode de cercetare orientate către identificarea unor soluții aplicabile, fundamentate doctrinar și compatibile cu evoluțiile dreptului european.

Astfel, alegerea și dezvoltarea temei doctorale au reprezentat expresia unei preocupări constante pentru analiza mecanismelor juridice prin care dreptul contribuie la protejarea patrimoniului cultural și la realizarea interesului public. Cercetarea doctorală a constituit cadrul în care experiențele academice și profesionale s-au întâlnit și s-au valorificat reciproc, confirmând importanța unei abordări interdisciplinare și comparatiste în studiul instituțiilor dreptului public.

III. Experiența profesională și contribuția sa la cercetarea doctorală

Activitatea profesională desfășurată în domeniul avocaturii a reprezentat un element definitoriu în formarea perspectivei asupra dreptului care a stat la baza cercetării doctorale. Exercitarea profesiei a oferit posibilitatea confruntării directe cu probleme juridice complexe, situate la intersecția dintre normă, jurisprudență și realitățile administrative, evidențiind necesitatea unei abordări juridice care să depășească analiza exclusiv teoretică și să valorifice permanent dialogul dintre doctrină și practică.

În cadrul activității profesionale, implicarea în litigii și proiecte din domeniul dreptului public, al contenciosului administrativ, al dreptului constituțional și al domeniilor conexe a permis observarea modului în care instituțiile juridice funcționează în practică și a dificultăților generate de interpretarea și aplicarea normelor. Această experiență a confirmat faptul că eficiența dreptului nu depinde exclusiv de calitatea reglementării, ci și de coerența mecanismelor instituționale însărcinate cu aplicarea acesteia, precum și de capacitatea doctrinei și jurisprudenței de a oferi răspunsuri adecvate unor realități aflate într-o continuă evoluție.

În mod particular, activitatea profesională a evidențiat relevanța protecției patrimoniului cultural în contextul unor raporturi juridice complexe, în care interese publice și private coexistă și trebuie armonizate prin intermediul instrumentelor juridice existente. Analiza acestor mecanisme a contribuit la definirea întrebărilor de cercetare dezvoltate ulterior în cadrul tezei de doctorat, în special în ceea ce privește raportul dintre protecția patrimoniului cultural, dreptul de proprietate, competențele autorităților publice și obligațiile asumate de stat în cadrul cooperării europene și internaționale.

Experiența acumulată în practica avocațială a influențat în mod direct și metodologia cercetării. Confruntarea permanentă cu interpretarea normelor juridice și cu argumentația dezvoltată în cadrul procedurilor judiciare a consolidat preocuparea pentru fundamentarea riguroasă a concluziilor și pentru raportarea constantă la jurisprudență, doctrină și evoluțiile legislative. În consecință, cercetarea doctorală a urmărit nu doar analiza teoretică a instituțiilor juridice, ci și identificarea unor soluții susceptibile de a contribui la o aplicare mai coerentă și mai eficientă a normelor privind protecția patrimoniului cultural.

În același timp, experiența profesională a confirmat importanța dreptului comparat ca instrument de analiză și dezvoltare a dreptului intern. Numeroasele situații juridice întâlnite în practică au demonstrat utilitatea examinării soluțiilor consacrate în alte sisteme de drept, nu în scopul preluării mecanice a acestora, ci al identificării unor modele instituționale și interpretative adaptabile particularităților ordinii juridice române. Această perspectivă a constituit unul dintre argumentele care au fundamentat opțiunea pentru realizarea studiilor doctorale în regim de cotutelă internațională și pentru utilizarea metodei comparative ca instrument central al cercetării.

Privită în ansamblu, activitatea profesională nu a reprezentat doar cadrul de exercitare a profesiei de avocat, ci și un spațiu de reflecție juridică din care au rezultat numeroase dintre întrebările dezvoltate ulterior în cercetarea doctorală. Practica a oferit contactul direct cu dificultățile aplicării dreptului, iar cercetarea a permis aprofundarea și sistematizarea acestora într-o manieră științifică, evidențiind complementaritatea dintre experiența profesională și activitatea academică în dezvoltarea unei perspective asupra dreptului întemeiate pe rigoare metodologică, argumentație juridică și deschidere către dialogul european.

IV. Activitatea universitară și consolidarea profilului academic

Activitatea didactică desfășurată în cadrul Facultății de Drept a Universității din București a reprezentat o componentă esențială a dezvoltării profilului academic și a parcursului de cercetare. Dincolo de transmiterea cunoștințelor de specialitate, activitatea universitară a oferit cadrul necesar aprofundării și sistematizării conceptelor fundamentale ale dreptului administrativ și ale dreptului public, precum și verificării permanente a coerenței argumentelor dezvoltate în cercetarea doctorală.

Pregătirea seminarelor și dialogul constant cu studenții au evidențiat importanța unei abordări care depășește prezentarea normelor juridice și urmărește înțelegerea mecanismelor instituționale și a principiilor care fundamentează organizarea și funcționarea autorităților publice. În acest context, activitatea didactică a constituit un exercițiu continuu de clarificare conceptuală și de analiză critică, contribuind la dezvoltarea unei perspective metodologice bazate pe rigoare, argumentare și raportarea permanentă la evoluțiile legislative și jurisprudențiale.

În același timp, mediul universitar a oferit oportunitatea participării la dezbateri științifice, conferințe și proiecte de cercetare, facilitând schimbul de idei cu membri ai comunității academice din România și din străinătate. Aceste contexte au contribuit la maturizarea reflecției doctrinare și la integrarea cercetării doctorale într-un dialog mai amplu privind evoluția dreptului public și a mecanismelor de protecție a patrimoniului cultural.

Experiența didactică a influențat în mod direct și procesul de elaborare a tezei de doctorat. Necesitatea explicării unor instituții juridice complexe într-o manieră coerentă și accesibilă a impus o permanentă reevaluare a argumentelor și a fundamentelor teoretice utilizate în cercetare. În același timp, întrebările și dezbaterile generate în cadrul activității didactice au reprezentat un stimul important pentru aprofundarea unor teme și pentru identificarea unor perspective noi de analiză.

Raportul dintre activitatea universitară și cercetarea științifică s-a dezvoltat astfel într-un proces de influență reciprocă. Cercetarea doctorală a oferit un cadru de aprofundare a temelor abordate în activitatea didactică, iar experiența universitară a contribuit la consolidarea metodologiei de cercetare și la dezvoltarea unei argumentații juridice mai clare și mai sistematice. Această complementaritate a confirmat rolul esențial al mediului academic în formarea unei perspective asupra dreptului întemeiate pe reflecție critică, dialog și exigență științifică.

V. Cercetarea doctorală și contribuția științifică

Cercetarea doctorală s-a dezvoltat în jurul analizei protecției juridice a patrimoniului cultural mobil, un domeniu caracterizat prin complexitatea raporturilor juridice pe care le implică și prin dinamica accentuată a evoluțiilor legislative și jurisprudențiale la nivel național, european și internațional. Alegerea acestei teme a avut în vedere atât relevanța sa practică, determinată de importanța conservării patrimoniului cultural ca valoare fundamentală a societății, cât și interesul științific generat de caracterul interdisciplinar al reglementărilor aplicabile.

Obiectivul cercetării nu a constatat exclusiv în prezentarea cadrului normativ existent, ci în analiza critică a evoluției instituțiilor juridice incidente și în identificarea unor direcții de dezvoltare care să contribuie la consolidarea mecanismelor de protecție a patrimoniului cultural mobil. În acest scop, teza a urmărit integrarea perspectivelor oferite de dreptul administrativ, dreptul civil, dreptul penal, dreptul Uniunii Europene și dreptul internațional, pornind de la

premise că eficiența protecției patrimoniului cultural depinde de funcționarea coerentă și complementară a acestor mecanisme juridice.

Metodologia cercetării s-a întemeiat pe utilizarea metodei comparative ca principal instrument de analiză. Studiarea paralelă a dreptului român și a dreptului francez a permis identificarea convergențelor și diferențelor dintre cele două sisteme juridice, precum și evaluarea critică a soluțiilor legislative și jurisprudențiale dezvoltate în fiecare dintre acestea. Analiza comparativă a fost completată de examinarea dreptului Uniunii Europene, a convențiilor internaționale relevante și a jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului, în vederea integrării cercetării într-un context juridic european și internațional.

Realizarea tezei în cadrul unei cotatele internaționale între Universitatea din București și Université de Lille a constituit un avantaj metodologic important, oferind acces la resurse academice, perspective doctrinare și metode de cercetare specifice ambelor școli juridice. Dialogul permanent dintre cele două tradiții universitare a contribuit la aprofundarea analizei comparative și la dezvoltarea unei abordări echilibrate, fundamentate atât pe experiența dreptului român, cât și pe evoluțiile doctrinei și practicii franceze.

Contribuția științifică a cercetării rezidă în abordarea integrată a protecției juridice a patrimoniului cultural mobil și în valorificarea instrumentelor dreptului comparat pentru formularea unor concluzii și propuneri privind dezvoltarea cadrului normativ și instituțional. Din această perspectivă, teza urmărește nu doar descrierea instituțiilor juridice existente, ci și evaluarea eficienței acestora și identificarea unor soluții compatibile cu evoluțiile dreptului european și internațional. Cercetarea propune o analiză sistematică a raporturilor dintre diferitele ramuri ale dreptului incidente în materia patrimoniului cultural, evidențiind necesitatea unei abordări unitare și coerente într-un domeniu aflat la confluența intereselor publice și private.

Pe parcursul elaborării tezei, activitatea de cercetare a fost însoțită de participarea la conferințe științifice, de publicarea unor studii și articole de specialitate și de dialogul constant cu mediul academic din România și Franța. Aceste activități au permis verificarea și consolidarea concluziilor cercetării, precum și integrarea acestora într-o dezbateră doctrinară mai amplă privind evoluția dreptului patrimoniului cultural și a dreptului public european.

Dincolo de rezultatele concretizate în teza de doctorat, cercetarea a reprezentat un proces continuu de dezvoltare intelectuală și metodologică. Analiza comparativă, dialogul interdisciplinar și raportarea permanentă la practica jurisdicțională și administrativă au contribuit la formarea unei perspective asupra dreptului întemeiate pe rigoare științifică, reflecție critică și deschidere către cooperarea academică internațională. În această perspectivă, doctoratul nu reprezintă finalitatea activității de cercetare, ci fundamentul unor direcții viitoare de aprofundare și dezvoltare doctrinară.

V. Cercetarea doctorală și contribuția științifică

Cercetarea doctorală s-a dezvoltat în jurul analizei protecției juridice a patrimoniului cultural mobil, un domeniu caracterizat prin complexitatea raporturilor juridice pe care le implică și prin dinamica accentuată a evoluțiilor legislative și jurisprudențiale la nivel național, european și internațional. Alegerea acestei teme a avut în vedere atât relevanța sa practică, determinată de importanța conservării patrimoniului cultural ca valoare fundamentală a societății, cât și interesul științific generat de caracterul interdisciplinar al reglementărilor aplicabile.

Obiectivul cercetării a constat în prezentarea cadrului normativ existent, dar mai ales în analiza critică a evoluției instituțiilor juridice incidente și în identificarea unor direcții de dezvoltare care să contribuie la consolidarea mecanismelor de protecție a patrimoniului cultural mobil. În acest scop, teza a urmărit integrarea perspectivelor oferite de dreptul administrativ, dreptul civil, dreptul penal, dreptul Uniunii Europene și dreptul internațional, pornind de la premisa că eficiența protecției patrimoniului cultural depinde de funcționarea coerentă și complementară a acestor mecanisme juridice.

Metodologia cercetării s-a întemeiat pe utilizarea metodei comparative ca principal instrument de analiză. Studiarea paralelă a dreptului român și a dreptului francez a permis identificarea convergențelor și diferențelor dintre cele două sisteme juridice, precum și evaluarea critică a soluțiilor legislative și jurisprudențiale dezvoltate în fiecare dintre acestea. Analiza comparativă a fost completată de examinarea dreptului Uniunii Europene, a convențiilor internaționale relevante și a jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului, în vederea integrării cercetării într-un context juridic european și internațional.

Realizarea tezei în cadrul unei cotatele internaționale între Universitatea din București și Université de Lille a constituit un avantaj metodologic important, oferind acces la resurse academice, perspective doctrinare și metode de cercetare specifice ambelor școli juridice. Dialogul permanent dintre cele două tradiții universitare a contribuit la aprofundarea analizei comparative și la dezvoltarea unei abordări echilibrate, fundamentate atât pe experiența dreptului român, cât și pe evoluțiile doctrinei și practicii franceze.

Contribuția științifică a cercetării rezidă în abordarea integrată a protecției juridice a patrimoniului cultural mobil și în valorificarea instrumentelor dreptului comparat pentru formularea unor concluzii și propuneri privind dezvoltarea cadrului normativ și instituțional. Din această perspectivă, teza urmărește nu doar descrierea instituțiilor juridice existente, ci și evaluarea eficienței acestora și identificarea unor soluții compatibile cu evoluțiile dreptului european și internațional. Cercetarea propune o analiză sistematică a raporturilor dintre diferitele ramuri ale dreptului incidente în materia patrimoniului cultural, evidențiind necesitatea unei abordări unitare și coerente într-un domeniu aflat la confluența intereselor publice și private.

Pe parcursul elaborării tezei, activitatea de cercetare a fost însoțită de participarea la conferințe științifice, de publicarea unor studii și articole de specialitate și de dialogul constant cu mediul

academic din România și Franța. Aceste activități au permis verificarea și consolidarea concluziilor cercetării, precum și integrarea acestora într-o dezbateră doctrinară mai amplă privind evoluția dreptului patrimoniului cultural și a dreptului public european.

Dincolo de rezultatele concretizate în teza de doctorat, cercetarea a reprezentat un proces continuu de dezvoltare intelectuală și metodologică. Analiza comparativă, dialogul interdisciplinar și raportarea permanentă la practica jurisdicțională și administrativă au contribuit la formarea unei perspective asupra dreptului întemeiate pe rigoare științifică, reflecție critică și deschidere către cooperarea academică internațională. În această perspectivă, doctoratul nu reprezintă finalitatea activității de cercetare, ci fundamentul unor direcții viitoare de aprofundare și dezvoltare doctrinară.

VI. Activitatea instituțională și dialogul dintre cercetare și practica dreptului public

Activitatea desfășurată în cadrul Administrației Prezidențiale a oferit oportunitatea aprofundării mecanismelor constituționale și instituționale care guvernează funcționarea statului și procesul de elaborare a politicilor publice. Din perspectiva cercetării juridice, această experiență a completat dimensiunea academică și profesională a parcursului meu, oferind contact direct cu procesele de analiză, fundamentare și evaluare a unor inițiative legislative și instituționale de interes public.

Exercitarea atribuțiilor specifice domeniului constituțional și legislativ a evidențiat importanța unei abordări juridice integrate, în care analiza normelor nu poate fi desprinsă de contextul instituțional în care acestea sunt elaborate și aplicate. În acest cadru, reflecția doctrinară și experiența acumulată în cercetarea doctorală au constituit repere importante în evaluarea unor probleme juridice complexe, iar contactul permanent cu practica instituțională a oferit, la rândul său, perspective suplimentare asupra funcționării mecanismelor constituționale și administrative.

Experiența instituțională a confirmat faptul că dezvoltarea dreptului presupune un dialog permanent între autoritățile publice, mediul universitar și profesiile juridice. Într-un context caracterizat de accelerarea transformărilor tehnologice, de intensificarea cooperării europene și de necesitatea adaptării continue a cadrului normativ, cercetarea juridică își păstrează rolul esențial de fundamentare și evaluare critică a soluțiilor legislative și instituționale.

În această perspectivă, implicarea în proiecte dedicate dialogului interinstituțional și cooperării dintre autoritățile publice, sistemul judiciar, profesiile juridice și mediul academic a reprezentat o continuare firească a preocupărilor dezvoltate în cadrul activității universitare și al cercetării doctorale. Astfel de inițiative au evidențiat importanța schimbului de bune practici, a cooperării interdisciplinare și a valorificării cercetării științifice în procesul de modernizare a instituțiilor și de consolidare a statului de drept.

